

Komemoracija za Franza Rottera

23. 8. 2020., 18 uri, Gerištof

U spomen na 50. rodjendan

Nikola Benčić

Tužaljka na grobu Francija Rottera (23. 08. 2020.)

(1970. – 2020.)

Ki pozna danas Francija Rottera (Franju, nije imao rado to ime)? Umro je u najlipši ljeti 2002. Poznaju ga HAK-ovci, čiji oduševljen član je bio? Poznaje ga selo, ko mi je poručilo, da se njegova knjiga „Croatia liberata“ ne bi smila bila vandati? Poznaje ga gradišćanskohrvatski narod, bar literati? Ki ga pozna?! Ki ga danas šte? Pak znamo li o čemu je pisao? Ili se nek uzrujuvamo protiv njegovih izrazov, frazov, ar ne pašu u našu staru, zafuljanu normu? Ne razumimo njegov kôd po našem starom pjesničtvu.

Smimo ga slaviti? Smimo ga slaviti! – Ar je naš veliki pjesnik novoga gradišćanskohrvatskoga sadržaja i izraza, a mi s našim starim kôdom ne moremo u slijed njegovih misli. Što nam je kanio reći ta mladi človik u zadnjoj borbi svojega života, u slutnji skore smrti? Razumimo mi, mladi i stariji danas tu dimenziju? Franci je rekao svoje po pravilu zadnje završne riči pred smrću i tote nima apela, opovrgivanja, protivljenja, ar to bi bilo zaistinu zatajenje svake norme ljudskoga opstojanja i poštenja!

Ada?! Uzmimo njegovu knjigu, rič po rič, teštamenat i tumačimo to ako je potribno, raščlanimo je – ali dajno, dajmo nešto!, ne mučati! Dajmo nešto da moremo živiti s njim, da ga razumimo, da nam bar jedno oko, akoprem škiljeći – u našoj ubavoj, zaslipljenoj književnosti pazi na njega i njegove misli. On je jedini, ki se je uvrstio i u sveopću hrvatsku književnost. Nekamo biti nimi – ili smo uopće nastali nimi u našoj književnosti? Nimamo već ideje?!

Pozivam ovde na njegovom grobu na novo vridnovanje njegovoga književnoga djela i njegovoga života! Pozivam mlade s novimi idejama!

Dorothea Zeichmann

im Herzen die Traurigkeit

und immer noch lächeln

im Herzen die Wut

und immer noch freundlich
im Herzen der Tod
und immer noch leben

im Nov. 1994

Doroteja Zeichmann

Rodila j' majka junaka

(Franciju Rotteru za 50. rođendan)

U početku biše rič
a biše i na koncu
oslobodjena od svih zaprekov
otpale su okove tijela i smrti
oslobodjen duh dignuo se je u sjajne višine
neizrecive milosti i blaženstva.
Franci, ti si nam pretkip,
hrabrimi koraki išao si pred nami.
Mi se još potrkujemo,
potipamo se po ovom svitu,
koga zovemo domovinom.
Kade je naša prava domovina?
Oko nas,
diboko u nami
ili u neizmjerni daljina svemira?
Ne znamo.
Ništa ne znamo.
Neznanost brižno pokrivamo praznimi riči,
ke se izlivaju iz pera na papir.

Nikad ih nije dosta.

Piši, piši, piši...

šapće nam negdo u uho.

Piši, samo piši

i nećeš zauvijek umriti

tvoje riči ostat ćedu žive.

Gorio si kot svića s obadvih stran.

Gottes Wege sind unergündlich –

Kako nerazumljivi su sudi i neistražljivi puti njegovi (Rim 11,33).

„Ti u svemiru izgubljen nisi

pripadaš jedinstvu svitla.“

„Ja sam TI, ti si JA.“

„Nisam kriv što sam živ.“ (A. G. Matoš)

I mi nismo krivi, ča smo (još) živi.

Svaki od nas ima svoje poslanstvo,

kot si je i ti imao, naš Franci Rotter.

Ako bi bio smio samo malo duglje živiti,

bio bi naš najpoznatiji i

najplodniji suvrimeni pjesnik.

„.... das ist meine Zeit, mein Anfang und mein Leben

aus ihnen werd' ich eine neue Sprache heben.“

Dignimo, crpimo novi jezik iz tvojega žitka, Franci!

(Štefan Rotter)

Franc Rotter

Im Namen des Erlösers!

Ich schreibe über den Krieg,

der tobt in mir seit ew'gen Zeiten,

auch wenn ich Beute keine krieg',
ewig werd' ich ihn bestreiten.

Ich schreie in die Nächte,
dass der Tag der Dunkelheit nicht weicht,
dass die Finsternis den Thron sich nicht erschleicht – ,
doch die Zeit beharrt auf ihrem Rechte.

Schatten trennt sich nicht vom Licht
Nacht hält dem Tage Treue,
das sind Ehen, die keine Kirche bricht,
und ich scheidet jeden Tag aufs Neue.

Franc Rotter, Croatia liberata, poema, HŠtD, 2002, 9.

(Ivan Rotter)

Franc Rotter

U ime Otkupitelja!

Pišem o ratu
što bijesni u meni od vremena davnih,
ako i ništa ne zaplijenim
vodit ću ga vječno.

Vičem kroz noći,
da dan ne uzmakne pred tamom,
da se tmina lukavstvom ne domogne trona – ,
no vrijeme inzistira na svome pravu.

Ne razdvaja se sjena od svjetla,
ništa više nije vjerno danu,
to su brakovi koje nijedna crkva ne raskida,
a ja se uvijek iznova rastajem od svakoga dana.

Nova Istra, 3-4/2015, 215, prijevod: Nikolina Palašić, Rijeka.

https://ivansic.wordpress.com/category/croatia-liberata_pula_2015/

Romana Schweiger-Domnanović

Stille Zeit

Stille Zeit, oh, stille Zeit!

Angst und Schmerz.

Dich nicht mehr seh'n

bricht mir das Herz.

Du bist dahin,

auf einmal weg,

neben mir ein leerer Fleck.

Gelacht, getanzt um Mitternacht.

Der Jugend Durst, nie mehr gelacht!

Nur langsam, ganz langsam

darfst du geh'n.

Es fällt mir schwer, es zu versteh'n.

Dein Lachen hallt in meinem Ohr,

immer leiser kommt es mir vor.

Kein Staub, nur Asche bleibt von dir

gehüllt in Sonne tief in mir.

Konstantin Vlašić

REIS OHNE JASMIN

Beim Landen klatscht der Schwan wie ein billiger Tourist.

Die Landebahn fließt.

Du schaust aufs Wasser, liest Clemens.

Clemens hat mit einem r die Wunde vom Wunder getrennt.

Schaust wieder aufs Wasser. Es ist ein anderes. Fließt.

Genie, der Clemens.

Geh nie! Sagtest du zu ihr.

Die Wunde ist jung. Fließt.

Ostersonntags liest du Faust, um nicht zu sterben.

Die Haut noch warm vom Sonnen. Vielleicht ist ihr Untergang schön. Wahrscheinlich nicht.

Vom Untergehen singst du Lieder still in dich hinein. Immer wieder, stumme Lieder. Am Schluss mehr Wein, mehr Wein.

Der Schlaf hat mich gewandelt.

Zum blinden Passagier.

Ging einmal um die Welt.

Und wieder zurück zu mir.

In deinen Adern stockt erhitztes Blut. Steht still. Du stirbst sonnengeküsst, im Innern trocknendes Rot.

Die Landebahn fließt, ein klatschender Schwan.

Dein Tod. Ein Dot. Punktuell. Doch für den Rest ein Strich in die Ewigkeit.

Der Schlaf hat dich gewandelt.

Zum blinden Passagier.

Gingst einmal um die Welt.

Und nicht zurück zu mir.

(Ivan Rotter)

Vladan Desnica

Proljeće Ivana Galeba

Na koncu sviju staza stoji šutnja i mir sa svime: široki mir sa bolom, s ljudima, sa životom – sa samim sobom. U meni tišina, nada mnom podne bez ruba, uokolo prizori zemlje u dobroj poplavi sunca.

Zar se na tako malo sav život sveo? Je li to starost, preživjelost, umor? Ili posljednja, vrhovna mudrost: krajnja odreka svega?

Ne znam. Osjećam samo da nema stvarnijeg dobra od toga: mir sa žalošću, s bolom – i preplavljenost – suncem.

Vladan Desnica, Proljeće Ivana Galeba, Večernjakova biblioteka, knjiga 20, 310-311.

ORF Gradišće:

<https://volksgruppen.orf.at/hrvati/stories/3063437/>